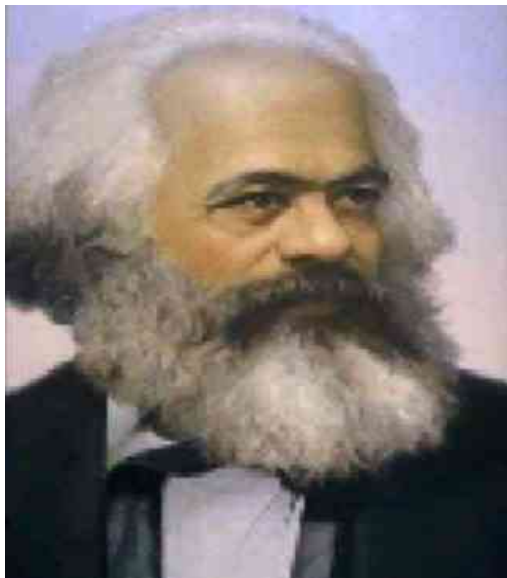

کمونیسمین بیانیہ سی ۱۲۱ نجی یوزايلده

مازیار رازی

مترجم: آراز آذری

تاریخ و مارکسیستی ادبیات

باشلیقلار

کمونیسمین بیانیه سی ۲۱نجی یوزایلده

"سوسیالیسم" می یوخسا "بربریت" می؟

دولت و اینقیلاب

"بیانیه" نین بوگونکی قارشی سیزلیق لاری

۱۵۰ ایل بیانیه دن سونرا

تایپ الیین: الدوز آذری

کتابخانانین اینترنت آدرسه: <http://www.javaan.net/nashr.htm>

پست آدرسه: BM IWSN, London WC1N ۳XX, UK

ایمل آدرسه: yasharazarri@yahoo.com

نشر کارگری سوسیالیستی نین مسنوله: یاشار آذری

بازیلان تاریخ: ۱۳۸۵

کمونیسمن بیانیه سی ۲۱ نجی یوز ایلده:

مارکس و انگلس کمونیسمن بیانیه سینی بؤیله باشلی بیلار:

"اروپادا بیر کابوس دولاشماقدادیر کمونیزمین کابوسی. اسکی اروپانین بوتون قوه لری بو کابوسی اروپادان قوماق ایچین، کوتسال بیر اتحاددا توپلانیبیلار."

بو ایکی ۲۷ و ۲۹ یاشینداکی گنجلرین یازیلاریندان ۱۵۰ ایل سونرا هله ده «کمونیزمین کابوسی» سرمایه دارلیق نظامینا کؤلگه سالیب. ایشچی لر صینیفی و داها چوخ چشیتلی صینیفلار آز-چوخ ایستیتار اولونوب و ینده سرمایه دارلیق علیهنه موباریزملرینه دوام ادیلر. سرمایه دارلارین «کوتسال بیرلیگی» کمونیزمی قووا بیلمدی کی هئچ، بیرده دونیا دا «کمونیزمین کابوسینین» گنیشلمه سینه ینی بیر یولو آچیلماقدادیر. سرمایه دارلیق نظامینین مودافیه چی لری بؤیله گؤستریرلر کی «کمونیزم» هاما شوروی یه حاکیم اولان اینانجی لار دی کی، او نظامین داغیلما سی ایله کمونیزم ده باطیل اولوبدیر. اونلار بو خیالی یاراتدی لار کی دئیرسن سرمایه دارلیقین کریزی مارکس زامانیندان یاخچی لاشماقدادیر و کمونیزمین بدیل اولماقی دا آرادان گنیدیر. اونلار بؤیله دوشوندیلر کی «پرولتاریا» آرتیق طبقاتی و سرمایه دارلیق ضیددینه اولان کیملیگینی الدن وئریم و "ینی نظاما" بیون ائیبدیر.

تاریخ گسترید کی اونلارین بوتون آرشدیرماقلاری یالیزجا «آرزو» لارینین آیناسی دیر. اصلینده نه دنیا سرمایهدارلیقی اؤز کریزینی چؤزوب نهده دنیا اولکلرینین پرولتاریاسی بو اولان وضعه بیون ائیب. شوروی نیظامینین حکومتی، کمونیزم هیچ بیر باغلانتیسی اولمایب، هم تئوری و هم ایشلمه سینهده مارکس نظرلرینه قارشیدیر و سرمایهدارلیقا غولوق الیب.

مارکس ۱۸۶۸ جی ایلده «سرمایه» ادلی کیتابیندا سرمایهدارلیقی بشریتین سوسیال گلیشمسینین بیر اؤزل دؤنمی اولراق بیان ادیب. امما "کمونیزمین بیانیه"سی بو تجربین و اینجهلمه نین، اصلی چیزگیلری پیلانلاندی. هر نه قدرده "کمونیزم بیانیه" سینین اؤن گؤرولوشو بیرازی بو گونون حالینن مونطبق دئیلسه ده، امما اونون اساس نوکتلری اولدوقجا جانلی دیر و دنیا سرمایهدارلیق نیظامینین بوتونلی ایله آرادان گتمه سینه چاغ اؤز قووسینده قالاجاق. اؤزلیکله اوچ نوکته سینین اؤنملی دیری وار دیر :

بیرنجی: گلوبال سرمایهدارلیقین چیغاری ایقتصادی کریزی کؤکدن چؤزمگده. ایکی نجی: پرولتاریانین نقشی سرمایهدارلیق نیظامینا گرچک بیر بدیل سونماق. اوچونجی: سرمایهدارلیق دولتینین طبقاتی کیملیگی و اونون داغیلماسی گرکلیگی و ینی بیر دولتین دوزنلمه سی کی اونون ئیرینه اتوراجاقی. چونکی، نئچه کی گئچن ۱۵۰ ایلده، بیر طرفدن دنیا سرمایهدارلیقی اوز دؤنم کریزینی چؤزمک ایچین گرچک یولاری گؤسترسه، باشقا طرفدن ده پرولتاریا ضعیف اولوب و مقابله ایچین گوجون الدن وئرمیش اولسا و سرمایهدارلیق دولتین قارشسی سیندا هنج بیر بدیلی اولماسا، بللی دیر کی بورژوا تئوریسین لری حاقلی دی لار. امما گرچکلر بویه دئیل لر.

سرمایهدارلیق ایقتصادی کریزلرین چؤزمگی ییتگینه صاحب میدیر؟

بورژوا تئوریسین لرین ترسینه، دنیا سرمایه دارلیق ایتقصادی دورومو (هله متروپل اولکلرده) یاخچی لانماییب کی هیج، بلکی ده گون به گونده گری لیب. یالنیز بیر نچه اورننه ایکتیفا اندیریک.

"دوینیا سالغلیق اورگانی" نین وئردیگی راپورا گوره دونیادا آن بویوک "الوم" ندنی، نه "سرطان" دان و نهده قلب خستلیگیگیندن دیر بلکی سونوچدا سرمایه دارلیق جامعہ لرینده کؤکی الان مضاعف "یوخسوللوق" دیر. یوخسوللوق کی دونیادا میلیونلار جا اینسان اونونلا ال به یاخادیلار. او یوخسوللوق کی سرمایه دارلیقین مستقیم دیلماسینین سونوچودیر. بو یوخسوللوق سرمایه دارلیق نیظامینین مودافیعه چی لرین ایدیعاسینین ترسینه صیرف "اوجونجو دنیا" اولکلرینه عاید دئیل. گلیشمیش سرمایه دارلیق اولکلری (باتی اروپا و گونی آمریکا) دا، بوگون ۳۰ میلیوندان چوخ ایشسیز و ۱۵ میلیون نفرده گنجیجی ایش و یاری و اوقت ایشلرده چالی شیرلار ("ایقتصادی گلیشمه و ایش بیرلیگی اورگانی"). آمریکا بیرلشیک دولت لرینده کی دونیانین آن زنگین اولان اولکلریندن دیر، ان باشارلی ایقتیصادی دؤنمینده ۱۹۸۸ ده، ۳۲ میلیون نفر "یوخسوللوق سینیر" نین آلتیندا یاشییر دیلار. بونلاردان علاوه، ایشچی لر و مامورلارا ادیلن روحی و پیسکولوژیک زورلوقلاری اوقدر آرتدی کی، گنچ یوز ایلده سابقه سیزیدیر. (فابنشال تایمز ۹۷) گیچن سون ۲۰ ایلده، آمریکا دا ایشچی لر و مامورلارین مطلق اوجرتلری آزالیب. (لوس انجلس تایمز ۹۷) بو حالدا اونلارین ایش ساعاتلاری ایلده ۱۶۴ ساعات آرتی لیب و ۱۹۹۶ و ۱۹۸۰ جی ایللرین آراسیندا زنگین عائله لرینین ۵% نین گلیر حیصه سی ۱۵،۳% دن ۲۰،۳% ده یوکسلیب و یوخسول عائله لرن ۶۰% نین حیصه سی ۳۴،۲% دن ۳۰% ده اینیب دیر. (ایندیپندنت ۹۷ نجی ایل، دسامبرین ۷ سی)

دوغو اروپائین اولکلرینده کی "ایقتیصاد مو عجیز" سینین سوزو ونرلمیشدی، یاشام سطحی گنچن ۷ ایله گؤره (شورونین داغیلماسیندان سونرا) %۴۰-۵۰٪ آزالیب دیر. ۱۹۹۳-۱۹۹۰ جی ایللرین آراسیندا، دوغو اروپا و شوروی ایالتلرینده "باشلیق گلیری" بیر اؤنجهکی دؤنمین ۸/۱ نه دوشدو.

آفریقا، لاتین آمریکا و آسیا اولکلرینده اورتالاما باشلیق گلیری ۱۹۸۰ و ۱۹۷۰ جی ایللرده آزالیب و یوخسوللوق، آجلیق و خستهلیق آفریقانین بیرچوخ بؤلومونده حاکیم اولوب.

باتی "حریتین نئو سینده"، "اوجونجودونیا" اولکلری کیمی اورتا یوز ایللرین "وابا" و "طاعون" کیمی خستهلیگلر گؤرۈشدی. بونلارین هامیسی بیر دؤنمده باش وئریر کی بوتون دونیانین ایقتیصادی راندیماتی، گنچن ۵۰ ایلین ۵ قاتی دیر. (سازمان مللین اینسانلیق کلیشمه راپورو)

تقریباً دونیانین ۹۰ اولکسینده، باشلیق گلیری گنچن ۱۰ ایلده کیندن ده آزالیب. ۱۹ اولکده (رواندا، لیبی، سودان، ونزوئلا و هائیتی) باشلیق گلیری، ۱۹۶۰ جی ایلده کیندن آزا یتیشیب. امما دونیانین بوتون اینسانلاری یوخسوللانمادی کی، بیر آز سایدا یاخچی وضعه یتیشدیله. ۱۹۷۸ ده آمریکانین بویوک کومپانیلرین مودورلری، بیر ساده ایشچینین ۶۰ قاتی اوجرت آلیردیله. بو رقم ۱۹۹۵ ده ۱۷۰ ده یوکسلدی (ایندیپندنت، ۹۷ جی ایلده دسامیرین ۷ سی). ۱۹۸۰ جی ایلده آمریکانین ۳۰۰ بویوک کومپانیسینین باش مودورلرینین گلیری، صنایع ایشچیلرینین اورتالاما گلیرینین ۲۹ قاتی دیر. امما ۱۹۹۰ جی ایلده بونلارین گلیری ایشچیلرین اورتالاما گلیرینین ۹۳ قاتی اولدی.

"سازمان ملل" این سون آراشدیرمالاری گؤستریر کی یر اوزونده یالنیز ۴۰۰ نفر وارکی دونیانین گلیر ثروتینین یاریسیندان چوخونا صاحیبدیله.

"بیلگی تز" میکروسافت سیستمینی ایجاد ائدنی، سعودی عربیستانین شاهی و ۳۸۳ باشقا "سوپر زنگینین وارلیقلاری دنیا جمعیتینین ۴۵% نین بوتون "ناخالص ملی تولیدین" اوستون دیر.

بو یله بیر نیظامین مودافیعه چیلری نه جورده ایدیکا البیرلر کی ایجتماعی مسئلهلری یاخچی لاشماقدا دیر و گله جک سرمایه دارلیقا عاید دیر؟ مئر قرار دینلدی شورونین داغیلماسیندان سورا دنیا سرمایه دارلیق نیظامینا قارشی بوتون ریسکلر آرادان گؤتوروله؟ بو سوزلره نه گلدی؟ ۲۰ جی یوز ایلین سونوندا بیز دنیا جمعیتینین چو خونون یا شام وضعیتین داها دا دهشت اولدوقونا شاهیدیز نه بونون ترسینه. گنچن ۱۵۰ ایلین تاریخی گؤستریب کی "کمونیسست بیانیہ" سینین سرمایه دارلیقین ایقتیصادی کریزینه اولان اؤن گؤرشی و بورژوازی نین نقشی ثابت اولونوب.

پرولتاریانین ایقلابی رولی:

ایقتیصادی وضعیتین چوخ تأسوفلی اولماسیلا، پرولتاریا ۱۵۰ ایل اؤنجه "کمونیسست بیانیہ" سینده اولاندان، باشقا شکیلده گؤرؤشدی. مارکس و انگلس بو "بیانیہ" ده بؤیله یازدیلار: "بورژوازی چاغینین بللی اوزللیگی وار... بو چاغ طبقاتی خصومتلرین آسان لاشدیریب. بوتون لیکله جامعہ گنچن لردن داها چوخ ایکی بویوک دوشمنلیق اردو گاهینا یعنی، بیر بیرینه قارشی ایکی بویوک طبقه بؤلونوب. بو ایکی طبقه لر، بورژوازی و پرولتاریا دیلار."

البته کی بیانیہ نین بو قیسمی پرولتاریانین بو گونکی واقیعتلر ایله اویمیر. بو مسئلهنی یاخچی باشا دوشمک ایچین لازیم دیر کی "پرولتاریا" دان داها آیدین بیر تعریف ایرائه اولونا. اگر "پرولتاریا" یالنیز صنایعه ال ایشی ایله چالیشان ایشچیلره سینیرلی اولسا بو گونکی تخصماتین آچیقلاماسیندا خطا الیر هیلیریک.

گنچن سون اون ایللرده تکنولوژی دکی گلیشمه لر و دنیشیم لر ایله آرتیق "پرولتاریا" نین بیانیه دکی آنلامینا بسنده اتمک اولماز. یوخسا چوخ راحت بو نوع سونوچ لانا کی، آرتیق "پرولتاریا" جامعینی دنیشتیرمه ز، چونکی "گوچ سیز" و اثر سیز دیر. آما بو باخیش مارکسین "پرولتاریا" دان اولان تفسیر یله فرقی لی دیر. مارکسا گوره، "پرولتاریا" "ایشچی لرین عمومیتی" دئمک دیر، کی ایداره ایشچی لری، تکنسین لر، دولت خدمه لری و حتی آشاغا دوزیده مؤدور لرده بونا شامل دیلر. بیر باشقا سؤز ایله "پرولتاریا" اونلارا شامل اولور کی ایقتیصادی گرکلی ایله، "ایش گؤج" لرنی ساتماقا مجبور دیلار و سرمایه بیغابیللر. اگر "پرولتاریا" دان بویله تعریف اولور سا، شوبه سیز دئمک اولور کی، پرولتاریا گنچن ۱۵۰ ایله ضعیف لنمیش، بلکی اولدوق جادا کیفی و کمی جهتن گلیشمیش دیر. بوگون پرولتاریا دنیانین یاری جمیعینه شامل اولور. "ایران" کیمی اولکلرده، شهری پرولتاریانین یانیندا، کندلرده، چوخلی اکینچی پرولتاریا و نری اولمایان یاریم پرولتاریا گوروشور. بو بولومده سرمایه دارلیق نیظامینین علیینه اولان ساوشدا پرولتاریانین متحدی سایلیر. اگر جامعینین مادی تملداش اولان ایشچی لری یعنی لیمانلار، شهیرلر، نیروگاهلار، کاناللار، دوکانلار، انبارلار، و باشقالارنی فابریکا و معدن ایشچی لرینه آرتیر ساق و بونا گورمه کی فکری ایشلری پرولتاریزه اولموش و بشرین بیلمی و اختیراعلار، نقشه لر و کشف لرین چوخولی آرتان حیصه سی پرولتاریانین ایش گؤجونین حاصلی دیر، جمیعتین چوخولوسو "پرولتاری" طیفی نده نیر آلیرلار. اگر بونلار ایشدن ال چکسلر، سرمایه دارلیق نیظامینین بوتون ایقتیصادی و سوسیال یاشامی دورور. و دنیانین هنج قوه سی بو اینسانلارین نیرینی

دولدىرماقا يىترلى اولاماز. گىچن نىچە ايلده اروپا اولكلرىندە اولان كتلە ايعىتىصابلارى، پرولتارىيائىن بالقوہ گۇجۇنى گۇستىرىب.

سرمایەدارلىقىن تئورىسىنلرى، دۇشۇنۇلر كى روباتلارین دوزلمسى ايله پرولتارىيائىن نقشى آزالاجاق. اگر جامیعیەنن بوتونو، "روبات" لار ايله ایداره اولورسا، دوغالدی كى پرولتارىيائىن هىچ گۇجۇ اولماياجاق و سرمایەدارلار ايعىتىصاب، تحدید و داغیلماغا گۇرہ هىچ قورخولارى اولماياجاق دیر. أما بۇيله بىر جامیعیە آرتیق "اضافە دئیر" تولید اتمییهجك و سرمایەدارلار بوتون جامیعیەنى غارت المگە قودرتى اولماياجاق و سونوندا بوتون ثروتینی الدن وئرجكلر. نەوار كى سرمایەدارلىق قانونلارینن ایشلنمسیله، جامیعیەده بوتون ايجتیماعى صینیفلارى، (اكیجىلر، پیشهوران، آیدین فیکیرلىلر، آزاد مسلكلرین صاحببلرى و بشقالار) اوز مطلق و نیسبى وزنلرینن آزالماسینا شاهیددیلر، أما پرولتارىيائىن تولیدده مرکزی وزنەسى اولماق هىچ سورونو اولمايیب و اولماياجاق دیر.

بۇومه و دگیشملر سرمایەدارلىق جامیعیەسىندە، گدیكجه ایشچىلر صینیفینن قوهسىنى آزالدماییب كى بلكى ده چوخالیدیب دیر. سرمایەدارلىق، مدرن تکنولوژیدن فايدالانماق ایچین، ایشچىلرینه داها چوخ اورتیم وئرمك زوروندادیر. ایشچىلرین یوكسك اورتیم و مهارتلى باعیث اولور كى جامیعیەنى درین دوشون سینلر و سرمایەدارلىق نیظامینا قارشى موباریزه ایچین ینی یوللار بولسینلار. اروپالى ایشچىلر كى ۱۹۵۰جى اون ایللرده ایش صاحببلرینه قارشى سائگیلییدیبار، ایاینیشلارى آرتینجا بو سونوجا یتیشدیلكى، فابریكالارین دوزنلەمسینه صیرف ایش صاحببلرى و پاترونلارى ان یاخچى موهره دئیللر. نىجه كى ایشچىلر، اوزلرى فابریكالارین

و ایدارملرین چرخلرین ایشلمتمکده و یولا سالماقدا گرکلی یتتک و قابیلیته صاحب اولوبلار. بو اوزدن ۱۹۶۷۵-۱۹۶۸ جی ایللرده و سونرادا ۱۹۸۰ نین ۸۰ نلی ایللرده و ۱۹۹۰ لارین اولینده اروپانین بیر چوخ اولکسینده کتله ایعتیصابلاری چوخالدى. بو ایعتیراضلار چیزگی صورتی ایله تکامللاشمیر. کریزین هر دالغاسی، ایشچی-لرین روحیه-لرینی اتکیلییب و اونلارین اؤزگون-لرین آزالدیب، آما سوراکی دالغادا "پرولتاریا" آیقا قالخیب و بورژوازینین بوتون پیلانلارینی آرادان آپاریب. پرولتاریانین مرکزی نقشی و اونون باشیندا ایشچی-لر صینیفی، "کمونیزم بیانیه" سینده ایشاره اولان کیمی هر زمان اساسی و تعیین الین-دیر و باشقا دئیر قولر اوزلرین و صینیفلارین، یوخسوللوق و فلاکتین ظولم بندیدن قورتارماقینا هنج یترلی گؤجؤ یوخدو..

"سوسیالیسم" می یوخسا "بربریت" می؟

کارل مارکسین بو اؤن-گورؤشی کی بشریته ایکی یول وار: "سوسیالیسم" و "بربریت"، ۲۱ جی یوز ایلین باشلانقیچیندا گرچکلشیر. اگر ۱۹۳۰ نجی ایللرده اولدوقو کیمی بینده فاشیزم بویومیش و ایش باشینا گؤچدیسه، بو قدر کیمیاسال و اتمی سیلاحلار اولدوقدان سنورا بشریت فاجیعهسی ۲۱ جی یوز ایلیریندن چوخ اولاجاق. سرمایه-دارلیق نیظامینین مودافیعه-چیلری، آییق اولمالی-دیلا کی بورژوازی-نین "دموکراسی" سی اؤز یتتک و قابیلیتینی ال-دن وئریب و ساغچی-لیقا پر آچیب.

تونى بیلرین "ایشچی-لر" حیزبینین کابینه وزیر-لری بریتانیا-دا و یا "لئونل-ژوسپین" نین "سوسیالیست-حیزب" ی فرانسه-ده، ایلك ایجتماعی تأمیناتین خنثی ال-مک و جامع-ه-نین اقلیتلرینین حاققینا حمله ال-مک ایچین هر

گون ینی سیاست توکوب و ایجرا اندیللر، گوروندیگینده یالینیز "ساغچی" لار بورژوازی دموکراسی نین مودافیعه چی لری دیلر. بونلاردان علاوه، آدلی ساتلی فاشیست لرده، دوزلیب و گلیشمکده دیلر. "لوین" بی فرانسده هر سیچیمده میلیونلارین سسینی آلابیلیر. تورکیه "دموکراتیک" دولتی، بو اولکهنین ۵۰ بیری اولان کورد جمیعتی علیهنه گنیش نیظامی حملہ لری باشلان دیریب. اسکی دوغو اروپا، آفریقا و آسیا کی اؤز یرلری وار.

بو دهشتین گوگو سرمایهداری نظامینین ینیل مگنن قایناق لانیر، ان آزیندان کی ملتین چوخونون عادی یاشاماسینی ساغلامای یاشارامادی. صنیفلر مجادلہ سی ملتین چوئولنیگی و بیر آز ساییداک ی ریفاہدا اولانلار آراسیندا آرتدی.

سرمایهدار لیق مودافیعه چی لر و رفرمیستلر دیرلرکی: "هن دوغرو دو، سورونلار وار آما سرمایهدار لیق دان باشقا بدیل یوخدور". بویله اولورسا، بشرین گلہ جگینہ هیچ اومود یوخدور. بعضی ایصلاح طلبلرین "ینیلجی" اینانجیلارینین ترسینہ، سرمایهدار لیق نیظامینین "بربرینہ" قارشی گرچک بیر بدیل وار و اودا "سوسیالیزم" دیر. آما بو سوسیالیزم "شوروی" و یا "چین" دهکی سوسیالیزم دن دئیل، چونکی بونلارین هامیسی داغیلیب و سرمایهدار لیق قارشی هیچ بیر بدلی یوخلاریدی. سرمایهدار لیق و سوسیالیستی نیظاملارینین آیریلملاری بودور کی اولدکی نیظامدا دموکراسی ملتین چوخولیق نا یوخدور. ایشچیلیق دموکراسی اولمادیقیندا، یعنی بیر بورژوازی دموکراسی سیندن ده اعلا دموکراسی، سوسیالیزم مین دوز نلنمہ سی مومکون دئیل. اولکہ لری کی سرمایهدار لیق دولتینین داغیلماسیلا، سرمایهدار لیق دان سوسیالیزمہ گنچن دؤنمہ گیریبلر (اؤرنگی شوروی جامعہ سی ۱۹۱۷ نجی ایلین اکتبر اینقیلابی)

ایشچی لیک دموکراسینین یوخلوقوندا، دؤنوب دولانیب بینده سرمایهدارلیق
نیظامینا دؤنهجکلر. (شوروی و دوغو اروپادا اولدوغو کیمی)

دونیا جامیعه لرین بوتون چالیشقان میللتلری اؤز قوملرینه دایاناراق، اؤز
آندیازیلارینی تعیین ائدجکلر و گلهجک نسیلهده ثروت قازاناجاقلار. هیچ
گرکلی دئیر کی میللتین یاشام کنترلی، بیر نچه سرمایهدارین الینه و
قارماقاریشیق بازارا باغلی اولسون. بو گونکی تکنولوژی، میللتین گرچک
تمشیلچی لرین الینه قادیردی ان یاخچی یولدا بوتون چالیشقان لارین غولوقوندا
اولسون. اتوماتیک دستگاهلار قادیر دیلر زور ایشلری اینسانلاردان آلسینلار و
خالقیدا بوش و اقسا اؤزگورلیق، راحتلیق و کولتور یوکستمگ ایجین
یاراتسینلار. بیلگی سایاردان دوزگونجه ایستیفاده ائدمک ایله گرکلی خالقین
نیازلارینا مربوط اولان بیلگی لری ایشلتمک.

آما بو بدیل، موجود اولان سرمایهدارلیق نیظامینین ایچیندن چیخمیر. آز
سایدا اینسانلارین سینیرسیز سرمایه توپلاماسی و اولارین کؤر رقابتلری و
ایشچی لرین و اقلتلاریندان داها چوخ یارارلانماق (استثمار مضاعف) بو گونکی
سرمایه دارلیق جامیعه لرینه ایذین وئریمیر کی یوکسک کولتوره ال تاپسینلار.
بشریتین، سرمایه دارلیق نیظامینین شرربندن قورتولوشینین تک یولو اونا قارشی
موباریزه المکدیر نه اونا بویون ائمک و تسلیم اولماق. بو موباریزه نین، ثئوری
و ایشلنمه یونلری ده یالئیز "مارکسیزم" ده تاپماق اولار.

آما بو موباریزه، بیر میلی ایش دئیل و خالق لار آراسی بیرلیگینده
اولمالی دیر. بورژوازی مودافیعه چی لری دیرلر کی: سوسیالیزمین
گنیش تیرمه سی دونیا سطحینده اولان دئیل و دونیا گنیشینده تولیدین دوزنمه سینه
اولان چالیش، یالئیز سرمایه دارلیقین الیندن گلیر. هیچ شوبهه یوحدور کی

میللتین بیرلیگی و کنترولینا دایانراق، ینی بیر نیظامین، سرمایهدارلیق نیظامینین ئیرینه اوتورماسی دا بیر گونده اولان ایش دئیل. بلکی ده یوز ایللرجه زامان لازیمدیر کی توپلوملار، آییقجا اؤز امورلارینا و ایشلرینه نظارت و کنترل السینلر. دئمک کی سوسیالیزمین آیاقدا قالماسی دونیا سطحینده، چوخ سورعتلی و هیزلی دئیلده بلکی اوزون زامانلی تاریخی بیر مسیری وار دیر. اونلار کی سیاست و اؤز ایقتیصادی ایشلرینه نظارت المکدن یوز ایللرجه اوزاقدا توتولوپلار، کنترولی اله آلماق اوچون گر کلی انیتمی آلمالی دیلار. سرمایهدارلیق نیظامینین آرادان گنجه سی ایله سرمایهدارلیقدان سوسیالیزمه گنجه دؤنمی باشلی یا جاقدیر. بو دؤنمده سرمایهدارلیقین دامارلاری و عنصرلری (بوژوازینین وجه توزیع) قالمیش اولماقدیر. یالنیز پرولتاریانین، سیاسی قودرتی الهگنچیرمه سی ایله، بو گنجه دؤنمی باشلا یا جاقدیر. ایشچیلیق دموکراسی سینین اولماغی بو گنجه دؤنمه منی ضمانت الیر.

پرولتاریانین سیاسی قودرتی الهگنچیرمه سی، بورژوازی دن قودرتین آلینماسی و تملی صنایعینین کنترل آلتینا آلینماسی، سرمایهدارلیقین قارماقاریشیق و امنیت سیز وضعیتینی آرادان آپارماقا ایلک آددیمدیلار. ایشچیلر دولتی، ایلک آددیمدا، سینیرسیز تورتوکونتنین، زائد رقابتلری، گرکسیز رکلاملاری، سارای تیکملری و ایصرافین قاباغین آلیب و اونون ئیرینه میلیونلارجا اینسانا ائو تیکمه سینه و ایلک وسایلین آماده المگی باشلا یا جاقد.

شوبه سیز دیر کی گلن سوسیالیزم جامعہ سی، عیب سیز اولما یا جاقد، آما تاریخده کی تک جامعہ دیر کی میللتین چوخونلو قو بیله بیله آییقجا اؤز سرنوشتلرینه حوکم اندجکلر. اونلار کی سرمایهدارلیقین بو گونکی کریزینی بیله بیله اوندان حیمایت اندیب و اونو "ایصلاح" اندیبلر و یا مارکسیزمی

سورغو آلتینا چکیب یا چکیلر، ایستر ایستمز "بربریت" دن حیمایت اندمدن باشقا یولاری یوخدور. "بربریت" ین قاباغین آماق ایچین تک یول، دنیا سرمایهدارلیقن کؤکدن عملی کنار آتیلماسی دیر. بو حاضیرلیقین نظری و تئوریک تملی دیرگی، "کمونیست بیانیه‌سینین" اساسی اصولونا دایانیر.

دولت و اینقیلاب

مانیفیست کمونیستده درج اولان، مارکسین علمی سوسیالیزمین ان اؤنملی مسیلهلریندن بیریده سرمایهدارلیق "دولت"ی دیر. چونکی مارکسیزم ین باخیشیلا، یالنیزجا بورژوازینین "گوچ سیزلیگینی" و یا پرولتاریانین "گوچلی الماقینی" بیلیمگی عینی اجتماعی کریزلر چؤزوم یولی دئیل. کمونیستلر همده بیلیملی دیلر کی، ایشچیلر نه شرایطده قودرتی اله‌گئچیره بیلیرلر. سرمایهدارلیق دولتینین داغیلماسی و ایشچیلیق دولتینین قورولماسی، مارکس و انگلسین مانیفیستده اولان ان اساسی بحث کونوسو دیر. (اوندان سونرادا اؤیلهدیر.)

سرمایهدارلیقین "استحاله" ایده‌سی و "پوزتیو" تکامل‌شمه‌سی، ایجتیماعی مسئلهلر چؤزمک ایچین یارادیلان اصلی و لازیم زمینه‌سی، اؤنجه‌دن ایشچیلیق حرکتییده واریدی. ایشچیلیق حرکتینین ایصلاح‌چی لاری، ۱۸۴۸دن بو اینانج‌دادیلار کی، سرمایهدارلیق‌دان "سوسیالیزمه" گئچن بیر "باریش‌جیل" یول واردی. او اوزدن "دولت" چوخ باش قوشموردیلار.

شوبه‌سیز "کمونیستین بیانیه"سی یازیلان زامان، سرمایهدارلیق دولتی کامیل‌نمه‌میش و محدود کیمیلیگی واریدی. بریتانیادا، یالنیزجا "چارلیست"لرین دایناماسیندان سونرا، پلیس بوگونکی معناسیندا قورولدو. ایشچیلر موجدیله‌سی، "بیانیه"نین اییلماقیندان سونرا، سرمایهدارلیق دولتینین علیهینه زورلی و

دوزنلى اولاراق، باشلاندى و سرمايهدارلىق دولتى اوز بوغوجيل آلتلارنى اينقىلاب و قىاملار قارشى بليرلدى. هئچده تصادفى دئىلدير كى ۱۸۱۸-يىلى "بىيانيه" نىن يايىلماقاندان سونرا، اروپادا، ايشچىلر موجداهلىسى ينىلدى.
 آما ماركس و انگلس ايشچىلر سىرمايهدارلىق دولتى عليهنه تمللى قارشىلاشماسىندان اۇنجه، "بىيانيه" ده سرمايهدارلىق دولتىنى بۇيله اينجهلدىلر:
 "بىنى دولتىن ايجرايه قوسى بورژوازى نىن امورونىن ايداره الهه مگينه اولان كومىتهدن باشقا بىر شى دئىل". بىر باشقا سوز ايله، ماركس و انگلس گۇره، اىصلاحچىلارنى نظر نىن ترسىنه، سرمايهدارلىق دولتى هئچ زامان، جاميعه ده صنىف لار آراسىندا "داور" نقشى يوخدور، بلكى بىر اوزل صنفىن (بورژوازى نىن) مودافيعهچىسى دىر.

آما عىنى حالدا بىيانيه نىن ايكىنچى بۇلومىنىن سونوندا، "پرولتاريالار و كمونىستلر" اون اىستك كى اوگونكى سرمايهدارلىق وضعيت ايله منطبق ايدىر، "انتقالى" اىستكلر آدىلا طرح اولوندو. بو اىستكلر "رفرمىست" لر طرفىندىن "اىصلاحات" آدى ايله مىللتىن سرمايهدارلىق نىظامىنداكى دهشت وضعيتىندىن گورتارماقا، محسوب اولدو. ماركس و انگلس ۱۸۷۲ نچى اۇن سۇز ده، بو اىستكلر نى "اسكى" نىمەسىنى بىلدىرلندىر دىلر. اونلار پارىس كمونىن (۱۸۷۱) تجربەسىندىن سونرا، بۇيله يازدىلار: "ايشچى صىنىفى دولتىن آماده دستگاهى راحت اله گنجيره ممز و اوندان اوز هدفلىنه چاتماقدا يارارلانا بىلمز. بئو تفكرىن آردىندان، ماركس سرمايهدارلىق دولتىنىن قارشىنا "كمون" لى دولتى قوردو. بو "تۇر" دولت شورالار نىن گۇزه چارپان فورمىنى توتدى.
 بو گونلرده، بىر اينقىلابى پروگراممىر كرك "شورالار نىن" اىستكى و "ايشچى كونتورولونى" شامل اولدو.

بوندان علاوه مارکسین اینانجی بونادیر کی، پرولتاریا، بورژوازی قانونین چرچوسینده قودرتی اؤز نلیق ائلییه بیلمز. "کمونیستلر آیدینجا بیلیر لیبیرلر کی، یالنیز جا بو گونکی سوسیال شرایطی نین زور لا داغیلماسی، اونلاری هدف رینه چاتدیران تک یولدور" و یا ایجتیماعی سوسیالیسی نین دگیشمگینه، ایشچی صینیفی، بیر گؤجه صاحب اولماق لاری لازیم دی کی یوللاریندا اولان هر هانگی مانعی ازیب آرادان آپارالار و سونرادا "دوزن تاپمیش پرولتاریا، حوکم ائدن صینیفی عونوانیلا" قودرتین باشینا گنچر. بو "پرولتاریانین اینقیلابی دیکتاتور" سی بشرین گوردیگی تک گرچک دموکراسی دیر. چونکی "بوژوازین" دموکراسی سی یالنیز جامعەنین بیر آز بؤلومونه آید اولان دموکراسی دیر. ایصلاحچی لار، بیانیەنین بو قیسمین کمونیستی نهضتی نین "گلیشمه سینه" و ریفاه و دموکراسی نین سرمایهدار لیق جامعە سینده اولمادیغینا گؤره رد ائلییرلر. بو حالدا کی فاشیزم تجربە سی، امپریالیست ساواشی و ایشچی لری ن ازیلمە سی سرمایهدار لیق اولان چوخ اولکلرده، مارکسین "بیانیه" دکی نظر لرینین دوزلیقینی تأیید الیبیر.

مارکس و انگلس ایشچی لر موجدیلهلری و اینقیلاب دوزنلمه سینه گؤره بؤیله تأکید الیبیرلر: "ایندی یه چاغ اولان جامعهلرین تاریخی، طبقاتی موجدیلهلرین تاریخی دیر." و "هر طبقاتی موجدیله بیر سیاسی موجدیله دیر." (بو ایشچی لیق حرکتینین رفرمیست لرینین اونودان نوکته سی دیر) و همده "پرولتاریانین دوزنلی اولماسی بیر طبقه عونوانیندا، اونون آردیجا بیر سیاسی قورولوشون دوزنلنمە سی دیر. (ایشچی لر بیرلیقی و "آنارکوسیندیکالست" لر و "آنارشیست" لرین اونودیقلا ری نوکتهلر)

آما بو طبقاتى موجدلەر همده خالق لار آراسىندا بىر موجدلەدەر. "بىيانىيە" ده گلايب كى: "ايشچى لرىن اولكەسى يوخدور". بو جومله دارگوزلر طرفىندن كىنايه و خرافات اولراق اىستىفاده اولونوب. آما گرچك بۇيلەدەر كى ايشچى لر حركتىن گنچن يوز ايلده تارىخى گۇستىرىكى بو جومله هلهده اوز قودر تىننه قالىب دەر. ايشچى لرىن خالق لار آراسى ايش بىرلىگى دونىانين هر بىر يرىنده بو اۇن گۇروشىن دوزلىقنى اثبات لىر. گنچن يوز ايلده خالق لار آراسى ايشچى لر سازمانى نىن اولماغى، بو نظرىن دغر و اولماسىنى گۇستىرر.

"بىيانىيە" نىن بوگونكى قارشى سىزلىق لارى

"بىيانىيە" نىن اصلى نوكتەلرىن اۇنملى اولماسىنا رائىن، آما بوگونون وضيعتىنه گۇره، قارشى سىزلىق لاردا گۇرونور. بو قارشى سىزلىق لار دارگوزلى لر طرفىندن سوء تفسىر اولونور. (لئون تروتسكى بىيانىيە نىن ۹۰ نچى ايل دۇنومىنده بىر اۇن سۇزده بو مسئله لرى آيدىنجا شرح وئرىر: اولجه، ماركس و انگلس سانىر دىلار كى بورژوازى ۱۹ نچى يوز ايللرىن اورتالارىندا سىياسى و اينقىلابى دوزنلمه گوج و يتتىگىنه صاحىب دەر. اروپادا ۱۸۴۸ نچى ايلده اولان تجروبلەر گۇستىرر كى، بورژوازى اوز "اينقىلابى" گوجون الدن وئرىب و اونون قورخوسو داها چوخ ايشچى لر صىنىفىندان دەر نه ياشلانمىش فئوداليزم دن. ماركس و انگلس ۱۸۵۰ نچى ايلده بىيانىيەنى يازدىقان سونرا، "آرديجيل اينقىلاب" ين ينى تئورىسىن تمللر ينى قوردولار و گلەجك اينقىلاب لارىن قورولوشونون، پرولتارىا اولان رهبرلىگىنى آنلادىلار. اونلار ين اينانچى نا گۇره بىر تك پرولتارىانين رهبرلىگى فئوداليزم عليهنه موجدلە ائده بىلر و بورژوازى نىن اينقىلابى كىملىگى يوخدور. آما پرولتارىانين رهبرلىگى

فئودالیزمی آر اداڻ گۆتورمهگه ايكتيفا اتميبده سرمايهدارليق نيظامينين بوتونليگيني سورو چؤويريب. بو نظريه ايللر سونرا، تروتسكى نين نظريه سىنى "آرديجيل اينقلاب" تئوريسينين شكل آلماسينين تئوريك تملى اولدو.

ايكىنجى؛ بيانينين اؤن گؤرمگسینه گؤره، كى سرمايهدارليق دونيانين بوتون "گليشمه ميس اولكلرينى" سرمايهدارليق جهانى سيستمينين محورى اوستونده توپلاياجاق. آما اؤزل اولاراق بو اولكلره ايشاره ايلهدى. حتى "مىللى اويانيش"ى دا سرمايه نين كاميل لشمه اتكيسيله آر اداڻ گنتمكده، دبيرلنديردى. "مىللى ايختىلاف لار و ميللتلر آراسينداكى فرقى بورژوازى نين اتكيسيله گون به گون آزالاجاق دير....

آما گنچ ۱۵۰ ايلده سرمايه دارليق نين تجربهلرى گؤستيري كى مىللى مسئله لر و قورتولوش حركتلىرى سرمايه دارليق نين حيسينده قالمايبيكى هنج، بلكى ده اؤزو امپرياليزم عليينه اولان موجديله لر نين بللى اؤزليگينه ده دؤنوب دير. اصلينده متروپل اولكلرين كمونيستلر نين گؤرولريندن بيرى ده موجديله و "گليشمه ميس اولكلرين" امپرياليزم نين ياراتديغى ظولمه قارشى موجديله لر نين بيرلشمه سىنى ساغلاماغى دير. رفرمىستلر "بيانيه" نين بو اؤن گؤرونلريندن سرمايه دارليقا "مدنى سؤون" و "ترقى ايستين" رلى چيزديلر. اوچونجى، بيانينين اؤن گؤرونلرى قادينلار نين ظولم چكمك و اؤزگورليقى و عائله لر نين نقشى سرمايه دارليق جامعده سينده و سرمايه دارليق نين ۱۹نجى يوز ايللرين سونونداكى اقداماتى ديققت ايله چيزيله ميشدير. بيانيه ده اعلام اولونوب كى: "بورژوازى.... عائله ايليشكى لر نين صيرف مالى ايليشكى يه دؤندريب" و "پرولتاريا مالكييت سيز دير و آرواد اوشاقىلا ايليشكى سى، بير بوژوا عائله سيندىكى ايليشكى لر يله بنظرى يوخدور".

بو سۆز بو آنلاما گلىركى عائله نقشى بورژوازىيە محدوددىر و اونون اۋنمى بوتون جاميعەدە بىتمىش سايىلىر. اصليندە بورژوازى عائله نىن بو آنلامىن دگىشتىرىب و قاديىنن نقشى ائودكى اوجرتسىز ايشچى كمين بىر توليد سىستىمىن پارچاسى اولاراق آدلاندىرىب. سرمايه دارلىق كرىز دۋنمىندە، قاديىن لار ائوين بىر كئارينا آتلىب و سرمايه دارلىق كرىز انكشاف زامانىدا كى اوجوز "ايشە" اىحتىياج واردى، قاديىن لار بازارلاردا، اوجوز ايشچى لار اولاراق گۈرۈلدى لىر. بو وضع بىيانيه دە اۋن گۈرۈلمەمىشىدۇر.

دۈردونجى؛ بىيانيه دە مضاعف "فلاكت" و ايشچى لره از اوجرت وئرمك مىلئە دە تآكيد اولونمايشدىر. البته ۱۹نجى يوز ايللرىن سونو و ۲۰نجى يوز ايللرىن اوللرىندە بو موضوع گۈرۈندى. آما اىجتىماعى ايش بۇلومون درىنلشمەسى و ال ايشى آتلىلرىن آرادان گنتمەسىلە سرمايه دارلىق محدود "اصلاحت"ى ايله و ايشچى لرىن بىر قىسمىن اوجرتىنىن چوخالماسىلا، پروفوسيونل ايشچى لرى ساتىن آلدى.

سونوجدا، "بىيانيه كمونىست"ىن بىر نچە اۋن گۈرۈشى، ھلە دە عائله و ناسيونالىزم و ايشچى لرىن معاش وضعى، سرمايه دارلىق جاميعەسى نىن بو گۈنكى گرچكلرىلە اوخونمىر. آما گۈنچن سون ۲۰ ايلدە "نئو_لىبرالىزم" ىن متدلارى دونيا سرمايه دارلىق كرىزىنىن قاباغىنى آلماسى، گۈستىر كى، حتى بولاردا ماركس و انگلسىن اۋن گۈرۈش لرى "يوز دەيوز" يالنىش دئىل دىلر. سرمايه دارلىق دونياسىندا بو گۈن "بوخسوللوق" گۈنچن ۲۰ ايلدن اولدوقوندان داھا چوخالىب. (مقالە نىن اوللىندە كى راپور و رقم لره باخلىسىن). بىر رفلكىسىل "ذخيره اردوسى" ياراتماق اىچىن، بىنە دە قاديىن لارىن ھالى گۈنچن دۋنمە دۈندرىلدى.

۱۵۰ ایل بیانیهدن سونرا

پرولتاریانین گنج نسلینه یارانان سورو بودورکی، بو گون اینترنت شبکه‌لر و اتمیک بومبالارین عصرینده "کمونیستین بیانیه‌سیندن" نئی اؤرگنمه‌لییز؟ جاواب بودور: چوخ شی‌لر! بیانیه، دونیاداکی ایشچیلر حرکتی میراثینین تاریخینین بیر بؤلومی‌دیر. بیانیه، تملیی بیر یؤنتم‌دیرکی، اونون اساسیندا بو گونکی مارکسیزم دولغون‌لاشابیلیر. بیانیه سرمایه‌دارلیقین اساس و تملی‌یندن بیر رسیم چکیب کی سرمایه‌دارلیق نظامینین آرادان گنتمه‌اینجه اودا اسک‌لن‌میجک. بیانیه، سرمایه‌دارلیقین "انکشاف" و دائمی دونه کریزلرینین رسمی‌ی چکیب. بیانیه، سرمایه‌دارلیقین عدالت‌سیز نظامیندان قورتولماسینی و پرولتاریانین او سیستم‌دن دوزم تاپماسینی یؤنتم‌ینی گؤستریر. بشریتین کریزی کی بو گون، بورس بازارینین دوشمه‌سی، هاوا کیرلیگی، ساواش قورخوسو و دیر، هامیسی بشریتین سرمایه‌دارلیقین شرریندن قورتولماسیندا بیر اینقیلابی رهبرلیگینین یوخلوقونا باغلی‌دیر. نجه‌ده‌کی ۱۸۴۸، ۱۹۳۸، ۱۹۷۰، ۱۹۸۰، ۱۹۹۰ ایللرده بؤیله مسئله‌لر واریدی. بو گونکی کریزدن چیخمانین تک یولی بودورکی، ایشچیلیق حرکتین اؤنده گندلری، کمونیست بیانیه‌سینین مساژینی دونیانین بوتون ایشچیلرینه یتیره‌لرو اونون مفادینی ایجرا اندلر. "سوسیالیزم اولوب" اینانجی اولانلارین ترسینه، بیانیه‌نین مساژی ایندی‌ده دنیا ایشچیلرینین سسی‌نی یانسیتیر و اودا "سوسیالیسم یاشیبیر" دئمک‌دیر و اوزامان‌اچاغ کی ایشچیلر صینیفی واریدی، یاشایاجاق‌دیر. چون "بیانیه" یه گؤره سوسیالیزم و کمونیزم ایشچیلر صینیفینین تاریخی و عینی منفعت‌لرینی یانسیتیر.

مارکس و انگلسین "کمونیست بیانیه" سینده‌کی اولان بو سوزلری:

"جامىعەنىن ايختىيارىندا اولان تولىدى گۇجلر، آرتىق بورژوازى شرايطىنىن مالكىتىنىن بۇيوگەسىنە گۇنوللرى يوخلارىدى. بلكى ترسىنە، اونلار بو شرايطده چوخ گوجلى اولوبلار- بو گوجلرى زنجيرهچكن وضعيت_ بو وضعيتىن زنجىرلرىن قىراندان سونرا بورژوازى جامىعەسىنىن بوتونلىگىن پریشان ائدجك و بورژوازىنىن مالكىتىنى خطرە سالاجاقلار "

دوغرولوغو اؤز قووتىنده قالىيب و ايشچىلر صىنىفىنىن رهبرلىگى بۇيله بىر زامانا حاضىرلىقنى باشلىيب.

۱۹۹۸نجى ايل آورىلىن ۲۰سى